

MILJØstyrelsen
Miljøteknologi

5. marts 2014
san
MST-133-00002

Grund- og nærhedsnotat

Kommissionens forslag til beslutning om opstilling af miljømærkekriterier for tildeling af EU-miljømærket (Blomsten) til produktgruppen *Absorberende hygiejneprodukter* (f.eks. bleer og hygiejnebind). KOMITESAG.

Resumé

Kommissionen har fremsendt forslag til EU miljømærkekriterier for produktgruppen Absorberende hygiejneprodukter, der omfatter engangsprodukter indenfor børnebleer, hygiejneprodukter til kvinder (bind og tamponer) og amme indlæg. Absorberende hygiejneprodukter, der er reguleret efter Rådets direktiv om medicinsk udstyr (typisk inkontinensbleer) er ikke omfattet. Der er tale om en ny produktgruppe under EU miljømærket. Forslaget skal til afstemning d. 13. marts 2014 i Kommissionens forskriftudvalg for Blomsten. Det vurderes, at forslaget påvirker beskyttelsesniveauet positivt i EU, da miljømærkekriterierne i henhold til forordningen skal ligge i den 10-20 % bedste del af markedet i EU. Der er tale om et helt nyt produktområde i EU-miljømærket Blomsten. Regeringen forventer at kunne støtte forslaget.

1. Status

Kommissionen har den 13. februar 2014 fremsendt forslag til beslutning om nye miljømærkekriterier for tildeling af EU-miljømærket Blomsten til produktgruppen bleer og hygiejnebind. Forslaget skal til afstemning d. 13. marts 2014 i Kommissionens forskriftudvalg for Blomsten.

Kriterieforslaget har hjemmel i artikel 7 og 8 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 66/2009 af 25. november 2009 om EU-miljømærket.

Forskriftudvalget træffer afgørelse i sager om miljømærkekriterier efter forskriftprocedure med kontrol (art. 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, som ændret ved Rådets afgørelse 2006/512 af 17. juli 2006), jf. art. 16, stk. 2 i miljømærkeforordningen. Hvis der i komiteen er kvalificeret flertal for et forslag, udsteder Kommissionen beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget indenfor tre måneder. Opnås der ikke kvalificeret flertal i komiteen, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, og underretter samtidig Europa-Parlamentet. Hvis der i Rådet er kvalificeret flertal imod et forslag, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Vedtager Rådet forslaget med kvalificeret flertal eller udtaler Rådet sig ikke inden en frist på højst to måneder, kan Kommissionen udstede beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget inden for fire måneder fra Kommissionens forelæggelse.

2. Formål og indhold

Det foreliggende beslutningsforslag indeholder forslag til kriterier for tildeling af licens til EU-miljømærkede *Absorberende hygiejneprodukter* (herefter benævnt hygiejneprodukter). EU miljømærkede hygiejneprodukter omfatter baby- og børnebleer, hygiejnebind og tamponer til kvinder, og amme indlæg til engangsbrug. Hygiejneprodukter der er omfattet af Rådets direktiv 93/42/EØF om regulering af medicinsk udstyr kan ikke miljømærkes, jævnfør EU miljømærkeforordningen. Det er første version af miljømærkekriterier for bleer og hygiejnebind med en gyldighed på fire år.

Kriterieudviklingen er baseret på en kortlægnings- og markedsundersøgelse af eksisterende hygiejneprodukter på det europæiske marked, og søger at fastlægge miljømærkekriterier for den 20% bedste del af markedet. Den viser, at 95% af blemarkedet udgøres af engangsbleer. Markedet for engangshygiejnebind er ikke opgjort, men må anses at være endnu større. Den viser også, der findes både parfumerede og/eller lotionbehandlede produkter.

For så vidt miljøbelastningen ved engangsbleer sammenlignet med genbrugsbleer er der primært tale om forskelle i materialebrug og anvendelse/håndtering. Miljøbelastningen fra engangsbleer (og bind) sker især fra forbrug af materialer (papir- og træbaseret fluf og plastmateriale/polymerer), mens miljøbelastningen fra genbrugsbleer især kan henføres til vand-, kemikalie- og energiforbrug ved vask og evt. tørring af genbrugsbleen.

De store forskelle i den livscyklusbaserede miljøbelastning for engangs- versus genbrugsprodukter, og den store markedsandel af engangsprodukter har medført, at Kommissionens miljømærkekriterier for hygiejneprodukter kun omfatter engangsprodukter. Det er i tråd med Svanemærkets kriterier.

Desuden er udbredelsen af f.eks. hygiejneprodukter med indhold af papir- og træmasse fra bæredygtigt certificeret skovbrug ikke er opgjort. Dog redegør Kommissionen for, at kun godt en fjerdedel af de skovarealer, der typisk anvendes til fremstilling af den særlige fluf-masse med absorberende evne i bleer, er certificeret efter en troværdig skovstandard (PEFC, FSC eller lignende).

Kriterieudviklingen har omfattet miljøkrav til hele produktets livscyklus, og har især (men ikke udelukkende) opstillet kriterier for ansvarlig anvendelse af ressourcer og kemikalier i produktionen og produktet, minimering af restprodukter (affald) fra produktionen, og kvalitetskrav til det færdige produkt.

Miljømærkekriterier (udvalgte)

Begrænsning af indhold af farlige kemikalier (EU miljømærkets basiskrav)

EU-Blomstforordningen (nr. 66/2010) stiller som basiskrav, at produktet ikke må tilsættes stoffer eller blandinger, der (på tidspunktet for licensudstedelse) kan klassificeres (inkl. selvklassificering) som giftige, kræftfremkaldende, mutagene eller reproduktionstoksiske i kategorierne 1A, 1B eller 2 (CMR 1A, 1B, og 2), sensibiliserende eller miljøfarlige. Kravet gælder i forhold til 0,1% af homogene materialedele af produktet.

Kommissionen kan undtage kemiske stoffer fra disse basiskrav, og såfremt det teknisk set ikke er muligt at erstatte stofferne. Kommissionen har ikke fundet det nødvendigt at undtage nogen kemiske stoffer. Stoffer opført på EU's REACH liste over kandidatlistestoffer kan ikke undtages miljømærkekravene.

Optisk hvidt eller farvestoffer. Må ikke anvendes i et EU miljømærket hygiejneprodukt, med undtagelse af farvestoffer, der f.eks. anvendes på emballagen eller ydre dele af selve produktet, der ikke kommer i kontakt med huden med henblik på information om brug af produktet. Farvestoffer skal overholde ovenstående basiskrav.

Nanosølv. Må ikke anvendes i et EU miljømærket hygiejneprodukt.

Parfume. Der må ikke anvendes parfume i produkter beregnet til børn (bleer og ammeindlæg) og tamponer. Parfume anvendt i andre typer af miljømærkede hygiejneprodukter skal overholde ovenstående basiskrav. Parfumestoffer, der er deklarationspligtige i henhold til Kosmetikforordningens bilag III, eller er omfattet af Kommissionens meddelelse (*Opinion on fragrance allergens in cosmetic products*, juni 2012), må ikke anvendes i et EU miljømærket hygiejneprodukt.

Lotion. Lotion må ikke anvendes i hygiejnebind, tamponer og ammeindlæg. Anden brug af lotion skal fremgå af emballagen, og må ikke indeholde triclosan, parabener, formaldehyd (inkl. formaldehydfri-gørere). Lotion skal overholde ovenstående basiskrav.

Krav til materialer med absorberende effekt. Papir- og træmasse (fluff) skal være omfattet af et gyldigt skovcertificeringssystem (PEFC, FSC eller lignende), og med et indhold på minimum 25% fra certificeret bæredygtig skovdrift. Den resterende mængde skal være omfattet og kontrolleret af det pågældende skovcertificeringssystems kontrolforanstaltninger, der sikrer lovlig skovdrift og andre relevante krav til skovdriften.

Bomuld skal være dyrket efter gældende regler for økologisk produktion (f.eks. EU's økologiforordning). Omfattet er f.eks. økologisk certificeret bomuld, eller bomuldsproduktion under omstilling til økologisk produktion.

Papir- og træmasse, såvel som bomuld må ikke være klogasbleget.

Polymerer. Der stilles krav om max. 0,1% (w/w) indhold af restmonomer i Super Absorberende Polymer (SAP). SAP må maksimalt have 10% (w/w) vandopløselige ekstrakter. Disse ekstrakter skal overholde de ovenstående basiskrav.

Krav til produktionsprocesser. Der stilles energikrav og emissionskrav (f.eks. CO₂, COD, fosfor, svovl, NO_x) til produktionen af papir- og træmasse (på linje med de krav der stilles til EU miljømærket kontorpaper), og plast der indgår i det EU miljømærkede hygiejneprodukt.

Der må maksimalt dannes 10% restaffald for produktionen af tamponer og 5% fra produktionen af øvrige produkter. Kravet omfatter også emballage.

CSR kriterier. Virksomheden, der færdiggør det miljømærkede hygiejneprodukt, skal overholde kernekonventionerne for arbejdstagerrettigheder, som beskrevet i FN's ILO konventioner¹. Kravet omfatter også leverandører til færdigproduktionen.

Kvalitetskrav og forbrugeroplysning. EU miljømærkede hygiejneprodukter skal overholde relevante kvalitetstest (test i forhold til etablerede produkter på markedet, f.eks. gennem forbrugerpaneler). Forbrugeren skal på emballagen eller produktet oplyses om korrekt bortskaffelse af det brugte miljømærkede hygiejneprodukt.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke redegjort for dette. Da formålet med forslaget er at forlænge allerede udmøntet EU reguleringsbeføjelser i en allerede gældende fællesskabsregulering, finder Regeringen, at forslaget er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Miljømærkeordningen er frivillig. Forslaget medfører derfor ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

5. Konsekvenser for Danmark

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Erhvervelse af miljømærket (licens) indebærer betaling af et gebyr i forbindelse med licensansøgning og for anvendelsen af miljømærket. Gebyrer fremgår af hjemmesiden hos Miljømærkning Danmark (hvor licens ansøges), og omfatter et ansøgningsgebyr på op til 9.000 kr. og et årligt gebyr på op til 11.250 kr. Der er flere rabatmuligheder, bl.a. for SMV'er og mikrovirksomheder. Jævnfør EU's miljømærkeforordning bør gebyret være tilstrækkeligt til dække omkostningerne til driften af EU miljømærkeordningen, herunder udgifterne i processen med ansøgning, kontrol og tilsyn.

Herudover må forventes udgifter for ansøger, der ligger forud for erhvervelsen af licensen til f.eks. laboratorietest og dokumentation af miljømærkekrav. Miljømærkeordningen er frivillig og kræver opfyldelse af miljømærkekriterier, der er skarpere end lovgivningen. Det kan foranledige ændringer i produktion og/eller produktet (f.eks. effektivt energiforbrug, færre kemikalier og bedre kvalitet). Ændringer, hvis administrative konsekvenser, der ikke er foretaget en opgørelse af, men som forventes opvejet af f.eks. lavere omkostninger til energi- og ressourceforbrug, og en højere konkurrencefordel. Miljømærket kan dermed også betragtes som et markedsføringsinstrument som licenshaveren betaler for at benytte.

¹ 029 Tvangsarbejde, 087 Foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig, 098 Retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger, 100 Ligeløn, 105 Afskaffelse af tvangsarbejde, 111 Forskelsbehandling (beskæftigelse og erhverv), 155 Arbejdsmiljø og sundhed, 138 Om mindstealder for arbejde, 182 Afskaffelse af de værste former for børnearbejde.

Beskyttelsesniveauet

Kommissionen redegør ikke herfor, men det vurderes, at forslaget påvirker beskyttelsesniveauet positivt i EU, da miljømærkekriterierne i henhold til forordningen skal ligge i den 10-20 % bedste del af markedet i EU.

6. Høring

Forslaget har været forelagt Danmarks miljømærkenævn med mulighed for at forberede høringen i specialudvalget.

Rammenotat har været i høring i Miljø-specialudvalget, hvor der ikke har været bemærkninger.

7. Forhandlingssituationen

Arbejdet med revisionen af miljømærkekriterier for hygiejneprodukter har været ledet af Kommissionens Joint Research Center i Sevilla. Miljømærkekriterierne forventes vedtaget i forskriftudvalget. Overordnet set vurderes det, at kriterierne medfører en miljømæssig afgrænsning af markedets bedste produkter i EU.

EU miljømærkets forordning (nr. 66/2010), artikel 6(6), opstiller som basiskrav, at miljømærkede produkter *ikke* må indeholde en række miljø- og sundhedsklassificerede stoffer eller blandinger. Kommissionen kan i forslaget argumentere for en undtagelse af specifikke kemiske stoffer og blandinger, såfremt substitution ikke er teknisk mulig. Kommissionen foreslår ingen undtagelser i forslaget.

8. Dansk holdning

Regeringen er overordnet enig i Kommissionens krav og forventer at kunne stemme for. Miljøstyrelsen og Miljømærkning Danmark har i arbejdsgruppen arbejdet for krav der ligner Svanemærkets kriterier for Bleer og hygiejneprodukter, således at EU miljømærkede hygiejneprodukter ikke må indeholde parfume, lotion og f.eks. konserveringsmidler eller biocidaktivstoffer. Desuden har det været vigtigt, at der stilles et højt krav til indholdet af papir- og træmasse fra certificeret bæredygtigt drevne skove. Danske ønsker er i nogen til høj grad blevet efterlevet.

Forslaget lægger ikke op til undtagelser fra EU miljømærkets basiskemikaliekrav, og Danmark vil lægge vægt på, at der ikke gives undtagelse herfor.

Danmark vil lægge vægt på at fastholde de krav, der udelukker brugen af eller stilles til optisk hvidt, lotion, parfume, nanosølv, men vil arbejde for at udelukke brugen af lotion i børnebleer og tilsætning af alle typer af biocidaktivstoffer.

På baggrund af, at "EU's videnskabelige komite for forbrugersikkerhed (SCCS, december 2013) anbefaler, at methylisothiazolinon (*MI*) ikke anvendes i kosmetikprodukter, der anvendes på huden uden efterfølgende afvaskning ("leave-on" produkter, hertil indregnet vådservietter), vil Danmark arbejde for, at *MI* fra starten udelukkes fra lotionkosmetik i miljømærkede bleer.

Ligeledes vil Danmark arbejde for, at konserveringsmidlet methylchloroisothiazolinon og methylisothiazolinon (*MCI/MI* i en 3:1 blanding) heller ikke anvendes i lotion i miljømærkede bleer. Forskriftkomiteen for kosmetik har netop forbudt *MCI/MI* blandingen i alle leave-on kosmetikprodukter (herunder lotion), og forbuddet forventes at træde i kraft for ny produkter om ca. 1 år. Miljømærkede bleer vil i teorien kunne findes på markedet i løbet af halvt år fra nærværende afstemning. Derfor bør *MCI/MI* fra starten være udelukket i lotion i miljømærkede bleer.

Danmark vil ligeledes lægge vægt på at fastholde udelukkelsen af parfume i miljømærkede hygiejneprodukter til børn (bleer og ammeindlæg), og vil arbejde for at udelukke al brug af parfume i alle typer af miljømærkede hygiejneprodukter.

Danmark lægger vægt på, at papir- og træbaseret flufmasse skal være omfattet af et gyldigt PEFC- eller FSC certificeringssystem, og vil arbejde for at øge kravet til andelen af papir- og træbaseret flufmasse fra certificeret bæredygtigt skovbrug fra 25% op til 70%, således at kravet flugter linjen i statens generelle indkøbspolitik for træbaserede produkter.

9. Tidligere forelæggelser for Folketinget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketinget.